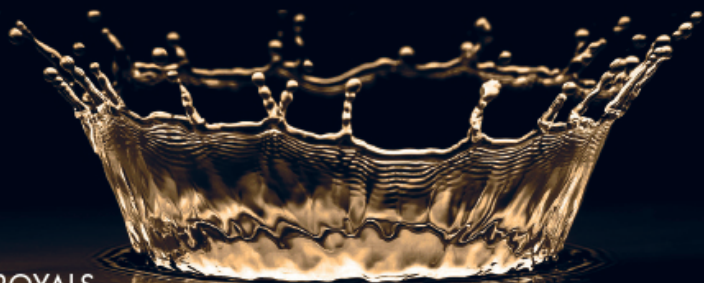

OMID SCOBIE

EINDSTRIJD

CHAOS, ONRUST EN
WANTROUWEN: DE BRITSE
ROYALS EN HUN GEVECHT
OM TE OVERLEVEN

XANDER

ROYALS

VOORWOORD

Toen koningin Elizabeth II in de negentig was, kreeg het verslaan van koninklijke nieuwtjes een bepaalde urgentie die mijn omgeving een tikkeltje morbide vond. Waar ik ook naartoe ging, of het nu een uitstapje met vrienden naar Wales of een staatsbezoek naar Marokko was, ik nam altijd een zwart pak met stropdas mee. Voor vrienden en familieleden buiten de koninklijke bubbel was de aanwezigheid van die veelzeggende kleedinghoes op zijn minst onheilspellend, een onverbidde teken dat koningin Elizabeth II het einde van haar leven naderde.

Als journalist die zich sinds 2011 op het koningshuis richt, wist ik dat dit een belangrijk deel van mijn uitrusting was – een passende outfit achter de hand voor het moment dat Buckingham Palace het nieuws van het overlijden van de Queen met de wereld zou delen. Als ik thuis in Londen was, lag het pak (een praktische polyestermix, want wie heeft er tijd om kreukels weg te strijken als er groot nieuws is?) meestal in de kofferbak van mijn auto.

Op 8 september 2022 bevond de auto met inhoud zich echter een dikke dertig kilometer verderop voor een onderhoudsbeurt op het moment dat ik naar het kantoor van ABC News in Londen werd geroepen voor wat waarschijnlijk de langgevreemde aankondiging zou worden. Ik was net wat boodschappen aan het doen toen de geruchten me via verschillende bronnen en collega's begonnen te bereiken, dus ik had geen tijd om naar huis te gaan en een reservepak te halen. Daarom kocht ik bij de dichtstbijzijnde Marks & Spencer een simpele zwarte sweater en

nam ik de snelste route, via de Londense Underground, naar de studio in Hammersmith.

De koningin had de laatste achtenveertig uur in haar bed in Balmoral Castle in Schotland doorgebracht, nadat ze op 6 september haar, zo zou later blijken, laatste verplichtingen had uitgevoerd – uitgeleide doen van de controversiële premier Boris Johnson en het verwelkomen van zijn extreem kortstondige vervanger Liz Truss. Paleismedewerkers lieten de dag daarop weten dat ze gehoor had gegeven aan het doktersadvies om rust te houden. De volgende ochtend, nadat het paleis in een update had gemeld dat haar artsen ‘zich zorgen maakten om de gezondheid van Hare Majesteit en hadden aanbevolen dat ze onder medisch toezicht bleef’, stuurde een ingewijde me het bericht dat het er ‘niet goed uitzag’. Om uiteenlopende redenen hoopte ik dat het vals alarm zou blijken te zijn.

Toen ik die donderdagmiddag het kantoor van ABC News binnenliep, ontving ik een bericht van iemand anders die dicht bij de familie stond. Terwijl ik in de lift van het in handen van Disney zijnde pand mijn adem inhield, was op de achtergrond ‘A Spoonful of Sugar’ te horen, wat het moment nog onwezenlijker maakte. ‘Zeg alsjeblieft nog niets, maar volgens mij is het gebeurd,’ luidde het bericht. Ik stuurde direct een reactie terug, om te controleren of ik het goed had begrepen. De bron – iemand op wiens woord ik in de loop der jaren volledig was gaan vertrouwen – gaf geen antwoord.

Vijftien minuten later, toen ik voor de camera zat en mijn oortje en microfoon goed deed, riep mijn rots in de branding, royalty-productieleider Zoe Magee, door de redactiekamer: ‘We hebben een bevestiging.’ Direct begonnen de berichten op mijn telefoon binnen te stromen. De verklaring van het paleis moest nog komen, maar mijn hart ging al tekeer. Hoewel ik briefings had bijgewoond voor het moment dat ‘London Bridge’ zou neergaan (de codenaam voor het overlijden van de vorstin en de operatie die direct daarna van start zou gaan), had niets me echt

op dit nieuws kunnen voorbereiden. Zelfs niet de tweehonderd pagina's tellende 'bijbel' die Magee in de voorafgaande maanden had samengesteld. De dood van de langst regerende vorst van Groot-Brittannië, een vrouw die wereldwijd geliefd en gerespecteerd was, raakte me tot mijn verrassing meer dan ik had verwacht. Net als voor de meeste Britten was de Queen al zolang ik me kon herinneren een vaste waarde in mijn leven. Of je nu iets om de koninklijke familie gaf of niet, ze was uitgegroeid tot de grootmoeder van onze natie – een geruststellende aanwezigheid in ontwrichtende tijden en populairder dan de monarchie zelf. 'New York kan elk moment inbellen, Omid!' waarschuwde mijn productie leider.

Het is zover.

Tijdens het schrijven van *Eindstrijd* heeft er een verbluffende hoeveelheid koninklijke geschiedenis plaatsgevonden. De wereld maakte kennis met koning Charles III en koningin Camilla, prins Andrew moest zijn titels inleveren. Prins Harry bracht zijn vernietigende memoires en een onthullende Netflix-serie uit en, natuurlijk, Hare Majesteit koningin Elizabeth II overleed. Al die gebeurtenissen zijn, samen met een litanie aan opzienbarende koppen, van grote invloed geweest op dit boek, zowel op de structuur en vorm van het verhaal als op de personages. Wat een mooi jaar voor de koninklijke familie had moeten zijn, waarin de koningin en haar zeventig dienstjaren werden gevierd, werd in plaats daarvan een jaar van meer opschudding en geharrewar. Het platina jubileum van de Queen in de eerste helft van 2022 is nu slechts een kanttekening, omdat haar dood in september er zo vlot op volgde – een zomer vol feestelijkheden ging al snel over in een herfst van grote veranderingen en vernietigende onthullingen. Het bleek een beproeving voor een onwrikbaar instituut dat niet echt gewend was aan, of kon omgaan met zulke snel opeenvolgende verstoringen of veranderingen. Het hof heeft gediensig een nieuwe koning op leeftijd

geïnstalleerd terwijl het tegelijk moest omgaan met bikkelharde beschuldigingen en wantrouwen van een verbannen prins.

Ik ben in de zomer van 2022 aan dit boek begonnen, dus het overlijden van de Queen gebeurde ruimschoots in het schrijfproces. Dat betekende dat ik opnieuw moest kijken naar bepaalde hoofdstukken en de dood van de vorstin en troonsbestijging van haar oudste zoon erin moest verwerken. Een aanzienlijk deel van *Eindstrijd* bestond aanvankelijk uit speculaties over de toekomst van The Firm, maar nu was ik getuige en verslaggever van die toekomst terwijl die plaatsvond. We zaten er van het ene op het andere moment middenin: het nieuwe hoofdstuk van de koninklijke familie – een moment dat ik me niet had kunnen voorstellen tijdens mijn eerste koninklijke verloving, van prins William en, toen nog, Kate Middleton, ruim elf jaar eerder. De maanden na het overlijden van de Queen boden me de noodzakelijke tijd om deze gigantische gebeurtenis te verwerken en een mogelijkheid om een blik op een nieuw tijdperk te werpen voordat het in een context zou worden geplaatst. Het bood me ook de kans om te spreken met degenen die zich in het middelpunt bevonden en met de vele individuen die een rol hadden gespeeld in de weg ernaartoe. Je kunt het zo zien: ik ben met het schrijven van dit boek begonnen in de nieuwe elizabethaanse tijd en heb het voltooid in het caroleaanse tijdperk – een dynastieke ommekeer die in luttele dagen plaatsvond. En die ook veel van mijn inzichten veranderde.

De volledige realiteit van het heengaan van koningin Elizabeth II drong tien dagen later tot me door toen ik me bij een kleine groep journalisten voegde op de plek waar de voormalige vorstin lag opgebaard in Westminster Hall. Mensen vormden een rij van wel zestien kilometer lang en met een wachttijd van vierentwintig uur om hun respect te betuigen. Voor de leden van de pers die diensten van achttien uur draaiden om miljoenen anderen op de wereld op de hoogte te houden, had het 'Operation Marquee'-team van het Britse parlement tijdblokken

van een uur in Westminster geregeld zodat we dit historische moment konden vastleggen.

Ik was wel vaker naar de parlamentsgebouwen geweest, voor andere opdrachten en gebeurtenissen, maar nu alle politieke activiteiten tijdens de tien dagen van nationale rouw stilagen, heerste op de normaal gesproken bruisende laan die Westminster doorsnijdt een akelige stilte toen we naar New Palace Yard liepen. Omdat ik in een gesprek verwickeld was met een van de stafleden die ons begeleidden, kwam het moment dat we de deuren van Westminster Hall bereikten onverwacht. Ineens was het daar, de kist van de Queen op een verhoogd en rijkelijk versierd rouwpodium.

Er was weinig meer te horen dan onze voetstappen en het ruisen van de jassen en tassen van de rouwendenden toen we de stille ruimte binnenstapten. Een ernstige zaalwachter, duidelijk vermoeid van zijn werk, wees ons kalm naar een smalle wenteltrap achter in de zaal. We beklommen een tijdelijk platform dat zo was geschilderd dat het wegviel tegen de dikke, kalkstenen muren van de elfde-eeuwse ruimte – een onopvallende uitkijktoren voor de pers.

Op deze positie, circa vierehalve meter boven de grond, bevonden mijn ogen zich op bijna dezelfde hoogte als de Keizerlijke Staatskroon die boven op de kist lag. Zoals het voor veel van de mensen die stilletjes naar binnen liepen om hun laatste eer te bewijzen zal zijn geweest, benadrukte het contrast van de kroon en de kist voor mij de onontkoombaarheid van het hele gebeuren. Net als veel journalisten die verslag deden van dit verhaal, had ik het tot dat moment niet helemaal kunnen bevatten.

Naast de kroon op zijn kussen lagen de rijksappel en de scepter. Ik had ze al vaak met mijn eigen ogen gezien, maar de nabijheid van de twee symbolen in deze setting bezorgde me kippenvel. Er was het gewicht van historie en traditie, maar ook een zweem van mysterie en mythe. Op zichzelf waren het gewone voorwerpen, maar een opeenstapeling van tijd, verhalen van macht en

goddelijke afstamming door de eeuwen heen, en het menselijke verlangen naar betekenis en orde vielen hier allemaal samen en transformeerden die *dingen* in machtige ideeën. Ik voelde die dag in Westminster een vreemde, indrukwekkende magie. De vrouw, de menselijke vorm van al die vorstelijke autoriteit en mysterieuze bekoring, lag echter in de kist eronder. Ze had zo lang voor de vorstelijke macht gestaan, en de vorstelijke macht voor haar. Zonder haar aanwezigheid leken deze ornamenten en symbolen kwetsbaar, op de een of andere manier onbeschermd, alsof ze nietsvermoedend waren overrompeld.

Koning Charles III. Zelfs na al die tijd ziet het er soms vreemd uit op de pagina. Hetzelfde kan gezegd worden van koningin Camilla – de beloftes dat ze slechts de titel prinses-gemalin en vervolgens koningin-gemalin zou krijgen waren leugentjes om bestwil waarvan het paleis nu hoopt dat mensen ze snel vergeten. Maar daar staan we dan. Ondanks hun gebreken en vele fouten is het moeilijk om geen sympathie te voelen voor de nieuwe koning en koningin. De enorme schoenen die ze nu moeten proberen te vullen, vormen een bijna onmogelijke taak, helemaal als je nagaat dat met de dood van Hare Majesteit ook een groot deel van de legende, mystiek en geheimzinnigheid die de monarchie omhulden jammerlijk is heengegaan. We kunnen veilig stellen dat maar weinig mensen buiten de strikte kring van vertrouwelingen ook maar iets weten over koningin Elizabeth II. Ze had zich haar formele rol volledig eigen gemaakt. Haar privéleven was privé en werd fel door haar bewaakt, wetende dat ze het anders zou verliezen. Ze begreep en respecteerde de eisen van de kroon: dienstbaarheid boven persoonlijk gewin en plicht boven individueel geluk. In het openbaar liet haar resolute houding daar ook geen twijfel over bestaan.

Met Camilla en Charles is het compleet anders. De koning heeft een heel leven in de openbaarheid geleid als onomwonden klimaatactivist, bij gelegenheid bemoeial in de politiek, succesvol zakenman, tekortschietende vader en flirterige echtgenoot

die het leven van prinses Diana heeft verwoest – een beschamende achtergrond die hij maar wat graag achter zich wil laten nu hij op de troon zit. We kennen hem met al zijn gebreken. Zijn vele persoonlijke tekortkomingen en misstappen zijn voer voor voorpagina's, en een groot deel van het Britse publiek zal hem zijn rol in de tragische ondergang van Diana nooit helemaal vergeven. En koningin Camilla, een vrouw die eindelijk wordt getolereerd, maar nog altijd niet volledig is *geaccepteerd*, is voor velen nog altijd 'de andere vrouw', de derde persoon in het huwelijk van Charles en Diana en iemand die voor veel pijn en verwarring binnen de koninklijke familie heeft gezorgd. Nu hangt er geen sluier van mysterieuze geheimzinnigheid tussen de nieuwe koning en koningin en hun onderdanen, die hun beschutting en ondoorgrondelijke macht biedt. Iedereen weet allang dat koning Charles waarschijnlijk liever een leven had geleid als koningin Camilla's tampon.

Hoewel hij een redelijke start heeft gemaakt, zullen de pogingen om Charles' populariteit een oppepper te geven het instituut dat de monarchie is niet makkelijk afgaan, ongeacht zijn nieuwe status. Hoe goed hij zich misschien wel op de troon heeft voorbereid, achter de paleismuren en in de gedachten van het publiek overheerst de vraag: kan hij de taak aan? Vlak nadat de Queen was overleden en gewone burgers nog tranen plengden, haalde de nieuwe koning Charles de krantenkoppen omdat camera's hadden vastgelegd dat hij driftig werd vanwege een pen. De voormalige prins van Wales, een koppige excentriekeling die het grootste deel van zijn leven heeft gewacht op en gewerkt voor zijn troonsopvolging, zelfs ten koste van de relatie met zijn eigen zoons, is veel minder populair dan zijn voorganger en opvolger, en is ook een doorn in het oog van het instituut. Ondanks dat hij geliefd is bij wereldleiders en andere machtige figuren, is hij tijdens het leven van zijn moeder nooit volledig omarmd door de manipulators met macht binnen het systeem, de paleismedewerkers en -aanhangers met banden met het Britse hof, inclusief

de regering. Toen hij nog prins van Wales was hebben enkele senior medewerkers van Buckingham Palace mij en anderen toevertrouwd dat de toenmalige troonopvolger in hun ogen niet het lef of de visie had voor het volgende hoofdstuk in de familiegeschiedenis. Misschien hadden ze gelijk. Weken voordat hij de nieuwe vorst werd, was hij nog verwickeld in een controverser over zakken geld, betaling voor adellijke titels en een politieonderzoek naar donaties aan zijn Prince's Foundation.

Misschien heeft hij nooit de kans gekregen om zijn bereidwilligheid te tonen. Veel van de oude garde van The Firm, waaronder de oudste hovelingen van de Queen – die schimmige mannen, en inmiddels ook vrouwen, 'in het grijs', zoals Diana ze noemde – wantrouwen Charles en hadden een afkeer van hem. Ikzelf heb altijd bewondering gehad voor Charles' strijd voor het milieu, maar het is veelzeggend dat hij ook een man is die – na ruim vijfenvijftig jaar als werkend lid van het koninklijk huis – er niet in is geslaagd om tot de verbeelding te spreken van mensen buiten de monarchistische bubbel. Zijn excentriciteit en bevoorrechte gedrag hebben hem vervreemd van de institutionele verborgen krachten die hem in één klap populair hadden kunnen maken, waardoor hij de zaak in eigen hand moest nemen, vaak met desastreuze gevolgen. Zijn verzuim om echt in gesprek te gaan met prins Harry, ondanks diens duidelijke beschrijving van de barsten tussen hen in interviews en verklaringen, is een zoveelste teken van zijn onvermogen om familiekwesaties aan te pakken of constitutionele crises in goede banen te leiden.

Om het nog erger te maken, weet Charles dat zijn regeringstijd een overgangperiode zal zijn, een tussenliggende soevereiniteit die moet plaatsvinden voordat zijn oudste zoon, William, de prins van Wales, de scepter op veel jongere leeftijd overneemt en een opgedroogd monarchaal systeem nieuw leven zal proberen in te blazen. In de loop der jaren heb ik gezien hoe senior hovelingen en andere figuren binnen het hof prins William, achter de

schermen, hebben klaargestoomd voor de troon. Zoals een van de Queens betrouwbaarste medewerkers me voor de dood van de koningin zei, is Charles misschien wel de volgende koning, maar William is ‘de toekomst’.

Deze dreigende machtsstrijd tussen de geprefereerde prins en de onpopulaire koning is shakespeareaans – een familiale krachtproef zowel op als naast het strijdtoneel die nog altijd de potentie heeft de monarchie te laten instorten. Het gekonkel en verraad is lang geleden al begonnen. Gedreven door zijn jaloezie voor Harry’s populariteit bij de media en Williams geprefereerde status binnen The Firm, wilde koning Charles nog weleens een oogje dichtknijpen als medewerkers informatie over zijn zoons naar de pers lekten. Camilla, die zich daar ook schuldig aan maakt, heeft de familie nog meer schade toegebracht met haar langlopende campagne om haar eigen imago op te vijzelen. Een goed getimed lek kan, als een tactische meesterzet, de weg effenen voor een twee kanten op werkende relatie met vertrouwelingen binnen de media, in ruil voor een gunstige behandeling en enige hulp bij de strijd om de spotlights. Lang voor de publicatie van *Reserve* was het binnen het kleine kringetje van royaltyslaggevers al bekend dat Charles gretig heeft meegelift op de verhalen over prins Harry’s drugsgebruik in zijn tienerjaren. Hij heeft het lekken van persoonlijke details over zijn eigen zoon door de vingers gezien om een beeld van ‘goede vader’ te schetsen dat veel leden van de pers maar wat graag als wederdienst wilden afdrukken.

Ze zeggen dat familie en zaken niet samengaan, en hoewel de broers in het verleden desgewenst een aardig toneelstukje hebben opgevoerd, zijn William en Harry het perfecte voorbeeld van waarom dit familiebedrijf regelmatig aan de rand van de afgrond staat. Ondanks de hechte band in hun kindertijd, zorgde Harry’s ‘overlopen’ naar Amerika (Williams woordkeuze, volgens een bron, niet de mijne) ervoor dat de kloof die al tussen de broers bestond nog groter werd. Teleurgesteld door Harry’s be-

slissingen met betrekking tot zijn leven en verankerd in zijn aangewakkerde, pas ontdekte toewijding aan de kroon, beschouwt William zijn broer nu als een buitenstaander, helemaal sinds de verschijning van Harry's boek, dat niet alleen inzicht gaf in het besluit van de hertog en hertogin van Sussex om afstand te doen van hun koninklijke taken, maar ook in de rol die William daarbij heeft gespeeld. De troonopvolger heeft Harry ook niet echt meer 'nodig', vertrouwde een van mijn bronnen me kort na het vertrek van de hertog van Sussex uit Groot-Brittannië in maart 2020 toe. Sterker nog, nu hij niet langer van nut was als handige afleiding of nevenschade, wilde William zich al van zijn broer distantiëren sinds Harry's huwelijk met Meghan – die de toenmalige hertog van Cambridge al vanaf het begin niet mocht. Nu ze hun eigen stabiele gezin hebben, zijn William en Kate uitgegroeid tot een toegewijd, gedreven team, extreem gefocust op hun rol in de familie en de koninklijke geschiedenis. Harry's drama's raken hen niet meer. Dat zeggen ze tenminste.

Een enkeling zal stellen dat het onnodig is om de hertog en hertogin van Sussex naar voren te brengen in gesprekken over de toekomst van de monarchie, omdat ze drie jaar geleden hun afgezonderde leven in Californië zijn begonnen. Als leden van het koninklijk huis die inmiddels een autonoom leven leiden en geen banden meer hebben met het instituut, spelen ze op dit moment geen rol in welke kant The Firm op gaat. Hun rol in het grotere koninklijke verhaal blijft echter onverminderd belangrijk. De kwesties die het koppel naar voren heeft gebracht, inclusief beschuldigingen van pesterijen, vrouwenhaat, racisme (of, volgens Harry, 'onbewuste vooringenomenheid') en beeldmanipulatie, naast de institutionele wreedheden die ze hebben ervaren, zijn nog altijd niet echt opgepakt door het paleis. En beloftes die na hun vertrek werden gedaan, zoals een focus op diversiteit binnen de koninklijke hofhouding, blijken niets meer dan pr te zijn geweest. Niet best voor een instituut waarvan de vorst heerst over interraciaal Groot-Brittannië en aan het

hoofd staat van het overwegend niet-witte Gemenebest. Het in diskrediet brengen van Harry en Meghan door middel van negatieve persvoorlichting (hoe vaak bronnen van het paleis dat ook ontkennen) heeft de legitimiteit van de hertog en hertogin van Sussex dan wel geschaad, maar voor het publiek, dat nog steeds geschokt is door de behandeling van de eerste royal van gemengd bloed door de familie, is het nog altijd een netelige kwestie.

Afgezien van de schadelijke drama's binnen de familiekring, raakt de monarchie steeds verder in het nauw. Het is onredelijk om na de dood van de Queen nog op steun voor de afbrokkellende Firm te rekenen. Helemaal nu een toenemend percentage van de bevolking het erover eens is dat de monarchie snel haar relevantie verliest, en velen hun mening makkelijker uitspreken nu Elizabeth II er niet meer is. De laatste jaren hebben we een instituut gezien dat zijn betekenis probeert te rechtvaardigen voor jongere generaties die vinden dat ze de toenemende kosten voor de staat niet meer kunnen verdedigen. Om relevant te blijven moet het systeem, op bijna trumpiaanse wijze, leunen op patriottisme – zelfs jingoïsme – om zijn doel te bereiken. Bij twijfel sieren ze het paleis op, ontvouwen ze de Union Jack en schakelen ze de tabloids in.

In zijn eerste jaar op de troon, met de herinnering aan de Queen nog vers in het geheugen van velen, heeft koning Charles III echter een gezonde dosis steun ontvangen. Voor veel mensen, met name de Britse royalisten, is hij nog altijd een zoon die zijn moeder heeft verloren. Aan de goedgunstigheid van een land kleeft echter een houdbaarheidsdatum, zoals de afnemende populariteit in peilingen al laat zien. En dan rest de vraag: hoe kan een voormalige gepamperde prins, inmiddels een ouder wordende koning, de aandacht vasthouden van mensen die vinden dat de monarchie minder noodzakelijk is dan ooit tevoren of, erger, er totaal geen gevoel bij hebben? Charles' moeder heeft een mandaat en een duidelijke route nagelaten – een

blauwdruk om de boel overeind te houden. Maar is Charles het soort koning dat klakkeloos de regels volgt? Of zal hij zijn eigen weg willen inslaan, zoals hij in het verleden herhaaldelijk heeft laten zien? Het is een vaststaand feit dat de publiekelijke beproevingen, voorspelbare reacties en familieruzies tot een reddingsbootmentaliteit hebben geleid die hun mantra van ‘niet klagen, maar dragen’ onmogelijk heeft gemaakt. Het verval heeft toegeslagen, en brengt het fundament van de monarchie aan het wankelen. Wie kan er nu koningin Elizabeth II er niet meer is nog tegenwicht bieden? Om te voorkomen dat het verval doorzet? Net als bij Doriens portret op de zolderkamer, begint de verwoestende waarheid zichtbaar te worden.

Ik heb elke belangrijke stap van de koninklijke familie gevolgd sinds de verloving van William en Kate in 2011 een wereldwijd publiek betoverde, maar ik had nooit verwacht dat ik me er op een dag middenin zou bevinden. Als Europese bureauchef van Jann Wenners magazine *Us Weekly* – in die tijd een van de meest gelezen publicaties van Amerika – voegde ik me met een naïeve blik bij de gelederen van de koninklijke pers en deed ik ervaring op met het verslaan van uiteenlopende koninklijke gebeurtenissen en nieuwtjes – verlovings, trouwerijen, geboortes en veel natte woensdagen in kleine plattelandsplaatsen om wijkcentra te openen en plaquettes te onthullen. Het werk bood me een perfecte plaats langs de zijlijn van hun levens en het duurde niet lang voor ik de wereld rondreisde met William, Kate en Harry – in die tijd de jongere, spannendere sterren van de familie – en bondjes sloot met de personen om hen heen. Of het nu was om onder vier ogen strategieën te bespreken aan de vooravond van sociale media, een klankbord tijdens bepaalde mediacrises te hebben of uitgenodigd te worden voor privéborrels van de royals, de paleismedewerkers zagen me als een welkome vertegenwoordiger van de mildere Amerikaanse pers. Gelukkig voor mij werd mijn werk niet gerekend tot dat van de minder

respectabele vertegenwoordigers van de Britse media die door medewerkers en familieleden in stilte werden veracht. Met de komst van Meghan in 2016 kwamen mijn twee jachtgebieden (entertainment en de royals) samen en nog geen jaar later besloot ik me fulltime op de koninklijke familie te richten. Dankzij mijn unieke pool van bronnen en mijn weigering om de massa te volgen, werd ik al snel een vertrouweling voor personen in en om de familie – een echte insider.

Dat veranderde echter eind 2020, na de publicatie van mijn eerste boek, *Meghan & Harry*, over hun onstuimige reis binnen en buiten het Huis Windsor. Het bracht de waarheid aan het licht over het Sussex-verhaal en onthulde de intriges en het familieverraad dat er uiteindelijk toe leidde dat het koppel uit The Firm stapte. Het zorgde er ook voor dat ik het doelwit werd van dezelfde giftige praktijken die het koppel naar hun breekpunt hadden gebracht. ‘Je bent verzeild geraakt op een plek waar een journalist zelden komt – midden in een familievete... En je stond aan de verkeerde kant,’ stelde een senior medewerker van de Queen toen ik aan dat boek begon. De vrees voor schadelijke onthullingen joeg de familie angst aan en maakte machtige paleismedewerkers boos, en maakte van mij een doelwit. Vijf maanden voor de publicatie waarschuwde een vriend van prins Harry me dat het instituut – en de media die het steunen – ‘vuil spel’ kan spelen tegen personen die proberen de waarheid boven tafel te krijgen. Dat was niet onterecht.

Ik doe nog steeds mee, maar ben niet langer de journalist die bepaalde leden van de familie, of de meer koningsgezinde correspondenten, graag tegenkomen. Nu ik het paleisspel van geven en nemen om toegang tot bepaalde zaken te krijgen niet langer meespeel, word ik gezien als lastpost voor het instituut. Waarom? Omdat ik te veel weet – en deel. Vier jaar, enkele van de schadelijkste jaren in de Windsorgeschiedenis, ben ik getuige geweest van alle bedriegerijen, venijn en defensieve aantijgingen van een instabiel familiebedrijf en een afbrokkelend insti-

tuut. Ik heb gezien hoe ver ze bereid zijn te gaan om hun eigen hachje te redden, hoe verrot het hart van het hof is, en op welke manier mensen daardoor zijn geschaad.

Het valt niet te ontkennen wat de Queen in de zeventig jaar van haar heerschappij allemaal heeft bereikt – dat bleek wel uit al het verdriet en de talloze eerbetonen na haar dood. Ik had het geluk om enkele van de belangrijkste momenten van de overleden vorstin mee te maken – van het billijker maken van de lijn van opvolging tot haar onvermoeibare inspanningen voor goede doelen – en heb gezien welke impact haar onwrikbare toewijding aan haar plicht had op een nieuwe generatie van werkende royals. Ik zal nooit vergeten dat prins Harry's naaste medewerker me, op het hoogtepunt van zijn pijnlijke strijd met het instituut, vertelde dat het leven van publieke dienstbaarheid van de koningin hem blijft inspireren en motiveren bij elke stap die hij zet in zijn nieuwe Amerikaanse leven.

Dat staat nu echter allemaal op het spel. Door het stelselmatig negeren van institutionele corruptie binnen de paleismuren en een klik van hovelingen en de Britse media de dienst te laten uitmaken – naast het in stilte steunen van degenen die de kroon te schande hebben gemaakt – vrees ik dat het koninklijke instituut onnoemelijke schade aan de nalatenschap van de Queen riskeert. Koning Charles en prins William hebben al laten zien dat ze zelfzuchtige motieven, een doofpotcultuur en pr-bedrog toestaan, net als familieruzies die het Huis Windsor ten val zullen brengen. Het is een koers die de koninklijke familie kan vermijden, maar dan moet er wel iets veranderen.

In het verleden heb ik, net als anderen, een aantal van de meer duistere waarheden over het hart van de Britse monarchie voor me gehouden omdat ik mijn positie als insider en mijn contacten niet wilde kwijtraken of de tegen mij geuite dreigementen niet wilde ondervinden. Maar terwijl het eens zo majestueuze brokaat van de koninklijke familie achter de schermen en op de voorpagina's verder verbleekte en rafelde, raakte ik er steeds

meer van overtuigd dat het tijd was om dit boek te schrijven.

Sommige dingen die jullie in *Eindstrijd* zullen lezen, zijn misschien al bekend bij de zelfregulerende groep journalisten die, net als de pers rond het Witte Huis, de familie als een schaduw volgt bij hun ondernemingen. Dat wil echter niet zeggen dat jullie ze van hen te horen zullen krijgen. Hoewel je meestal wel wegkomt met een enkele onthulling, moet je in de pas van het paleis blijven lopen als je toegang wilt houden tot onofficiële briefings en uitnodigingen voor privéfeestjes. En ik? Laten we zeggen dat dat niet de weg is die ik ben blijven volgen.

De informatie die ik in dit boek zal delen, is het resultaat van ruim tien jaar aan verslaggeving en gesprekken met de vele personen die een rol hebben gespeeld bij de betreffende momenten – vrienden of professionele bekenden van de royals en degenen die voor de monarchie werken, paleismedewerkers en hovelingen – in het heden en verleden, insiders uit de wereld van de politiek en media en, zoals je zult zien, af en toe ook een lid van het koninklijk huis zelf.

Delen van dit boek zullen mijn schepen voorgoed verbranden. Maar om het complete verhaal te kunnen vertellen, mag er niets worden achtergehouden. Die tijd is voorbij. We zijn bezig met het eindspel.